

Likabehandling av studenter i högskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet proposition 2001/02:27 *Likabehandling av studenter i högskolan* och yrkanden i fem motioner.

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om likabehandling av studenter i högskolan. Den skall ha till ändamål att inom högskoleområdet främja lika rättigheter för studenter och sökande och att motverka diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. Dessutom föreslås följdändringar i ett antal lagar. Lagbestämmelserna skall träda i kraft den 1 mars 2002.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsyrkandena.

Den nya lagen skall omfatta förbud mot såväl direkt som indirekt diskriminering. Högskolorna åläggs därutöver att förebygga och förhindra att någon student utsätts för sexuella trakasserier, etniska trakasserier, trakasserier på grund av sexuell läggning och trakasserier på grund av funktionshinder. Högskolorna skall utreda omständigheterna kring angivna trakasserier och förhindra att dessa fortsätter. Varje högskola skall årligen ta fram en handlingsplan för de insatser som behövs för att främja likabehandling m.m.

Högskolan får inte utsätta en student eller en sökande för repressalier på grund av anmälan om diskriminering m.m.

Skadeståndsskyldighet införs för det fall att en student eller en sökande blivit utsatt för kränkning genom att högskolan har åsidosatt förbuden mot direkt och indirekt diskriminering, skyldigheten att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller förbudet mot repressalier.

Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning respektive Handikappombudsmannen skall ha tillsyn över lagens efterlevnad och får även som part föra talan i mål om skadestånd enligt lagen.

Reservationer finns från Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	6
Utskottets överväganden	7
Samordnad lagstiftning mot diskriminering	7
Förslaget till lag om likabehandling av studenter i högskolan.....	9
Tillämpningsområde, ändamålsbestämmelser och vissa definitionsfrågor	9
Aktiva åtgärder	11
Diskrimineringsförbud.....	12
Trakasserier	14
Repressalier	16
Skadestånd.....	16
Överklagande.....	17
Tillsyn och rätt att föra talan.....	18
Rättegången m.m.	19
Antagande av lag om likabehandling av studenter i högskolan	19
Anknytande lagförslag.....	20
Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	20
Förslagen till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) och lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.....	20
Förslag till lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen	20
Förslag till lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	21
Reservationer.....	22
1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – m.....	22
2. Utvidgad definition av begreppet studenter i högskolan, m.m. (punkterna 2 och 6) – kd.....	23
Särskilda yttranden	24
1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – c.....	24
2. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – fp	24
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	25
Propositionen.....	25
Motioner	25
2. Regeringens lagförslag	27
1. Förslag till lag om likabehandling av studenter i högskolan.....	27
2. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	32
3. Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)	34

4. Förslag till lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina	35
5. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen	36
6. Förslag till lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.....	37

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

- 1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub7 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:A227 yrkande 6.
Reservation 1 (m)
- 2. Utvidgad definition av begreppet studenter i högskolan**
Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub6 yrkande 1.
Reservation 2 (kd) – delvis
- 3. Högskolans planmässiga arbete mot diskriminering och trakasserier**
Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub6 yrkande 2.
- 4. Studenter med funktionshinder vid de konstnärliga högskolorna**
Riksdagen avslår motion 2001/02:Kr421 yrkande 2.
- 5. Studenters skydd mot sexuella trakasserier**
Riksdagen avslår motion 2001/02:A211 yrkande 17.
- 6. Disciplinära åtgärder och överklaganden**
Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub6 yrkande 3.
Reservation 2 (kd) – delvis
- 7. Lag om likabehandling av studenter i högskolan**
Riksdagen antar regeringens förslag till lag om likabehandling av studenter i högskolan.
- 8. Anknytande lagförslag**
Riksdagen antar regeringens förslag till
  - a) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
  - b) lag om ändring i högskolelagen (1992:1434),
  - c) lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina,
  - d) lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen,
  - e) lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.

Stockholm den 27 november 2001

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Eva Johansson (s), Yvonne Andersson (kd), Majléne Westerlund Panke (s), Per Bill (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m), Kalle Larsson (v) och Matz Hammarström (mp).

Redogörelse för ärendet

Regeringen föreslår i proposition 2001/02:27 *Likabehandling av studenter i högskolan* en ny lag om likabehandling av studenter i högskolan, i syfte att stärka studenternas skydd mot diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. I anslutning härtill föreslås ändringar i sekretesslagen (1980:100), högskolelagen (1992:1434), lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen och lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering. Lagförslagen återfinns som *bilaga 2* till betänkandet.

Till grund för propositionen ligger en promemoria *Åtgärder mot diskriminering i högskolan* (Ds 2000:71) som utarbetats inom Regeringskansliet. Promemorian har remissbehandlats.

Ett förslag till lagrådsremiss har beretts med Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, Handikappombudsmannen, Högskoleverket och Överklagandenämnden för högskolan.

Lagrådet har avgivit yttrande över lagförslagen. Lagrådets synpunkt har beaktats i propositionens lagförslag.

Med anledning av propositionen har väckts två motioner. Därtill behandlas i ärendet tre motioner från den allmänna motionstiden 2001. Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Samordnad lagstiftning mot diskriminering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om ett fortsatt arbete för en samordnad diskrimineringslagstiftning, m.m. med hänvisning till att utredningsdirektiv i ärendet aviserats.

Jämför *reservation 1 (m)*.

Motioner

Moderata samlingspartiet framför i motion 2001/02:Ub7 partiets uppfattning att en generell lagstiftning mot diskriminering vore det mest ändamålsenliga. Moderaterna utgår från att det nu aktuella lagförslaget inte innebär att regeringen ändrat uppfattning vad avser en samordnad lagstiftning. I väntan på beredning och förslag som innebär att samma skydd mot diskriminering kan gälla oavsett var i livet man befinner sig, biträder Moderaterna regeringens nu framlagda förslag om likabehandling av studenter i högskolan. De vill dock att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att arbetet för en samordnad diskrimineringslagstiftning skall fortsätta (yrk. 1). Moderaterna föreslår vidare att den nya lagen och universitetens och högskolornas arbete med anledning av denna skall utvärderas efter tre år, om lagen inte dessförinnan ersatts av en samordnad lagstiftning mot diskriminering (yrk. 2).

I motion 2001/02:A227 (kd) yrkande 6 anser motionärerna att utredningen som ser över samordningen av diskrimineringslagstiftningen i arbetslivet bör utforma en lagstiftning som också omfattar studerande i gymnasieskolan samt på universitet och högskolor. Motionen väcktes under den allmänna motions tiden och således innan förevarande proposition lades fram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först anföra följande om behovet av en diskrimineringslagstiftning på högskoleområdet.

På det arbetsrättsliga området finns i dag fyra lagar som reglerar diskriminering i arbetslivet, nämligen jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning.

Studenter vid universitet och högskolor omfattas inte av arbetsmarknadslagarna med förbud mot diskriminering. Det finns visserligen särskilda föreskrifter i högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100) och förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet som tar sikte på

jämställdhet mellan kvinnor och män samt åtgärder mot sexuella trakasserier, men det saknas särskilda bestämmelser i högskoleförfattningarna om andra former av diskriminerande behandling.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är viktigt att genom en särskild lag stärka studenternas rättsliga skydd mot diskriminering. Härigenom blir det tydligt för alla som kommer i kontakt med högskolan att samhället inte godtar någon form av diskriminerande behandling och att varje tendens i den riktningen måste förebyggas och förhindras. Könstillhörighet, etnisk tillhörighet, funktionshinder eller sexuell läggning får aldrig påverka bedömningen av ett prov eller vem som får plats på en utbildning.

I propositionen redogörs för att två nya direktiv mot diskriminering har antagits inom ramen för EU under år 2000. Det ena direktivet, om likabehandling oavsett ras eller etniskt ursprung, behandlar diskriminering både i arbetslivet och inom flera andra samhällsområden såsom inom utbildningsområdet. Det andra direktivet, om likabehandling i arbetslivet, behandlar enbart diskriminering i arbetslivet och omfattar diskrimineringsgrunderna religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder och sexuell läggning.

Regeringen beslutade i december 2000 tillkalla *utredningen (N 2001:01) om ett utvidgat skydd mot diskriminering* (dir. 2000:106) som skall lämna förslag till hur de båda EG-direktiven skall genomföras i svensk rätt. Utredningen skall redovisa huvuddelen av uppdraget våren 2002.

I regeringens skrivelse *En nationell handlingsplan mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering* (skr. 2000/01:59) har regeringen anmält sin avsikt att i tilläggsdirektiv ge utredningen om ett utvidgat skydd mot diskriminering i uppdrag att utreda möjligheterna till en generell lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. Uppdelningen av den svenska lagstiftningen mot diskriminering i olika lagar, i förening med den senaste tidens internationella utveckling på området, ger enligt regeringen anledning att nu göra en sådan översyn. Regeringen har också aviserat att nämnda utredning skall ges i uppdrag att överväga frågan om sammanslagning av några eller samtliga ombudsmän som är underställda regeringen.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet beräknas tilläggsdirektiv till utredningen om ett utvidgat skydd mot diskriminering komma att utfärdas före årsskiftet.

Lagrådet har i yttrande över lagrådsremissen om likabehandling av studenter i högskolan bl.a. uttalat följande:

I lagstiftningsärendet är samtidigt upplyst att en utredare har tillsatts med uppgift att – bl.a. mot bakgrund av två EG-direktiv som antogs år 2000 – utreda ett utvidgat skydd mot diskriminering samt att denne avses få tilläggsdirektiv att också utreda möjligheterna till en generell lagstiftning mot diskriminering omfattande alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. Med hänsyn till det beredningsarbete som sålunda inletts med sikte bl.a. på en mera samlad diskrimineringslagstiftning skulle det givetvis ha varit fördelaktigt om en utbyggnad av lagregleringen med en helt ny lag hade kunnat grundas på ett sådant bredare underlag

som det påbörjade utredningsarbetet kan väntas ge upphov till. I det uppkomna läget, där det bedömts viktigt att så snart som möjligt införa ett rättsskydd för studenter som väsentligen motsvarar vad som gäller på arbetsmarknaden, får dock den i remissen föreslagna lösningen med en särskild lag som följsamt modellerats efter relevanta bestämmelser i de arbetsrättsliga lagarna anses godtagbar.

Utskottet tar fasta på vad Lagrådet anfört. Utskottet anser i likhet med regeringen att det inte kan anses motiverat att avvakta med införande av regler mot diskriminering inom högskolan tills det aviserade utredningsarbetet är slutfört. Det är tvärtom angeläget att sådana lagregler som ger studenterna ett utökat rättsligt skydd träder i kraft snarast. Att utredaren kan utgå från ett i stor utsträckning samordnat regelverk mellan arbetsmarknad och högre utbildning kan inte anses föregripa eller försvåra utredningsarbetet.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionerna 2001/02:Ub7 yrkande 1 och 2001/02:A227 yrkande 6 om samordnad diskrimineringslagstiftning inte bör föranleda något särskilt uttalande av riksdagen. Yrkanterna bör avslås av riksdagen. Utskottet utgår från att tillämpningen av den nya lagstiftningen för högskoleområdet kommer att följas under utredningsarbetet. Riksdagen bör därför även avslå motion 2001/02:Ub7 yrkande 2.

Förslaget till lag om likabehandling av studenter i högskolan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om likabehandling av studenter i högskolan. Lagen bör träda i kraft den 1 mars 2002.

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om tillkännagivanden till regeringen. Tre yrkanden avser utvidgad definition av begreppet studenter i högskolan, högskolans planmässiga arbete mot diskriminering och trakasserier respektive disciplinära åtgärder och överklaganden när det gäller högskolor med enskild huvudman. Ett par yrkanden från den allmänna motionstiden rör studenter med funktionshinder vid de konstnärliga högskolorna respektive studenters skydd mot sexuella trakasserier. Dessa senare yrkanden får anses tillgodosedda med den nu föreslagna lagstiftningen.

Jämför *reservation 2 (kd)*.

Tillämpningsområde, ändamålsbestämmelser och vissa definitionsfrågor

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om likabehandling av studenter i högskolan skall gälla för de universitet och högskolor som har staten, en kommun eller

ett landsting som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Den skall vidare gälla för de enskilda utbildningsanordnare som har examens-tillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Lagen skall vara tillämplig på grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning enligt högskolelagen samt utbildning som kan leda fram till en examen som utbildningsanordnaren får utfärda enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina.

Enligt propositionen skall lagen ha till ändamål att inom högskoleområdet främja lika rättigheter för studenter och sökande och att motverka diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder.

Lagen skall skydda studenter och sökande. Med student skall avses den som är antagen till och bedriver grundläggande högskoleutbildning eller forskarutbildning enligt högskolelagen eller utbildning som kan leda fram till en examen som en enskild utbildningsanordnare får utfärda enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina. Med sökande skall avses den som i vederbörlig ordning har anmält att han eller hon vill antas till sådana utbildningar.

Motion

Enligt Kristdemokraterna i motion 2001/02:Ub6 yrkande 1 bör riksdagen göra ett tillkännagivande till regeringen om att den föreslagna lagen skall gälla alla grupper av studenter i högskolan. De påtalar att det är en svaghet i lagförslaget att lagen endast skall gälla för studenter i grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning. Därmed har varken uppdragsutbildningens studenter eller basårsstudenter tagits med. Dessa studentgrupper bör ges samma rättsskydd, betonar motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Regeringen redovisar i propositionen sina motiv för att avgränsa lagens tillämpningsområde på sätt som föreslagits. Enligt regeringen skulle det kunna övervägas att låta den föreslagna lagen omfatta även andra utbildningar än grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning som anordnas av en högskola, såsom förutbildning enligt förordningen (1992:819) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor, uppdragsutbildning enligt förordningen (1997:845) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor samt kvalificerad yrkesutbildning enligt lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning som träder i kraft den 1 januari 2002. Vidare skulle man kunna överväga att den föreslagna lagen skall vara tillämplig på de utbildningar som staten sanktionerar genom statsbidrag, statlig tillsyn eller studiestöd samt t.o.m. på utbildningar som inte alls är sanktionerade av staten.

Som ett första steg i införandet av bestämmelser som uttryckligen förbjuder diskriminering i högskolan föreslår dock regeringen att lagen skall begränsas till att gälla enbart sådan utbildning som kan leda fram till en examen inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning och som regeringen med stöd av högskolelagen meddelat föreskrifter om.

Enligt regeringen måste frågan om lagen eller liknande bestämmelser skall omfatta även andra utbildningar vid högskolorna utredas särskilt. Uppenbarligen finns det klara skillnader som måste analyseras i fråga om utbildning enligt högskoleförfattningarna och den avtalsbaserade uppdragsutbildningen eller andra utbildningar. I de delar som de båda EG-direktiven anses tillämpliga på andra utbildningar ankommer det vidare på den av regeringen utsedda utredaren att föreslå de bestämmelser som utredningen kan ge anledning till.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är viktigt att klart definiera tillämpningsområdet för en lagstiftning där preciserade rättigheter och skyldigheter införs. Detta har avgörande betydelse för rättssäkerheten, särskilt som högskolan enligt den föreslagna lagen blir skyldig att betala skadestånd till en student eller sökande som utsatts för kränkande behandling. En sådan avgränsning som regeringen föreslår, nämligen till utbildningar där högskolelagen och högskoleförordningen är tillämpliga, är enligt utskottets mening tydlig. Likaså anknyter den föreslagna lagens definition av begreppet student till formuleringen i högskoleförordningen.

Utskottet utgår från att mer generella bestämmelser om skydd mot diskriminering vid utbildning kommer att övervägas inom utredningen om ett utvidgat skydd mot diskriminering. Bland annat omfattar EG-direktivet om likabehandling oavsett ras eller etniskt ursprung all utbildning.

Mot bakgrund av vad som här anförts anser utskottet att riksdagen bör avslå motion 2001/02:Ub6 yrkande 1.

Utskottet konstaterar att den föreslagna lagens definitioner av funktionshinder och sexuell läggning motsvarar de definitioner som finns i lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning. I fråga om definitionen av etnisk tillhörighet motsvaras den av definitionen i lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, dock med den skillnaden att begreppet ras inte har tagits med. Detta är i linje med vad riksdagen uttalat om att användningen av ordet ras om människor i författningstexter riskerar att underblåsa fördomar och att regeringen därför, där så är möjligt, bör föreslå en annan definition (bet. 1997/98:KU29, rskr. 1997/98:185).

Aktiva åtgärder

Propositionen

Regeringen föreslår att en högskola inom ramen för sin verksamhet skall bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja studenters lika rättigheter oavsett deras könstillhörighet, etniska tillhörighet, sexuella läggning eller funktionshinder.

Varje högskola skall årligen upprätta en plan som skall innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att främja en sådan likabehandling och en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som högskolan avser att påbörja

eller genomföra under det kommande året. En redovisning av hur de planerade åtgärderna har genomförts skall tas in i efterföljande års plan.

Motion

I motion 2001/02:Ub6 yrkande 2 framhåller Kristdemokraterna att det i ett inledningsskede kan vara motiverat att högskolorna planmässigt bedriver ett förebyggande arbete för att snabbt komma till rätta med de brister som finns. Förhoppningsvis kan högskolorna emellertid upparbeta så goda strukturer och kunskaper vad gäller det diskrimineringsstävjande arbetet, att den årliga planen kan utsträckas till att gälla i exempelvis treårsperioder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

I propositionen tar regeringen jämställdhetslagens bestämmelse om jämställdhetsplan som utgångspunkt för sitt förslag om en plan för främjande av likabehandling av studenter i högskolan. Enligt jämställdhetslagen har en arbetsgivare som sysselsätter tio eller fler arbetstagare en skyldighet att årligen upprätta en plan för sitt jämställdhetsarbete. Utskottet anser i likhet med regeringen att det bör finnas en motsvarande bestämmelse för högskolan. Genom upprättandet av en plan kan mål och åtgärder konkretiseras och bli tydliga och kontrollerbara för envar. Eftersom det är viktigt att arbetet bedrivs planmässigt är det motiverat att ställa krav på att en plan skall upprättas varje år.

Diskrimineringsförbud

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen följande om diskrimineringsförbud:

Lagen skall innehålla bestämmelser om förbud mot diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. Såväl direkt som indirekt diskriminering skall vara förbjuden oberoende av diskriminerande avsikt.

Med *direkt diskriminering* skall avses att en student eller en sökande missgynnas genom att en högskola behandlar honom eller henne mindre förmånligt än högskolan behandlar eller skulle ha behandlat personer med annan könstillhörighet, annan etnisk tillhörighet, annan sexuell läggning eller utan funktionshinder i en likartad situation. Missgynnandet skall ha samband med könstillhörigheten, den etniska tillhörigheten, den sexuella läggningen eller funktionshindret.

Förbud mot direkt diskriminering skall inte gälla, om den diskriminerande behandlingen är berättigad av hänsyn till ett särskilt intresse som uppenbarligen är viktigare än intresset av att förhindra diskriminering i högskolan.

Med *indirekt diskriminering* skall avses att en student eller en sökande missgynnas genom att en högskola tillämpar en bestämmelse, ett kriterium

eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar personer med en viss könstillhörighet, en viss etnisk tillhörighet, en viss sexuell läggning eller ett visst funktionshinder, om inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet objektivt kan motiveras av ett berättigat mål och medlen är lämpliga och nödvändiga för att uppnå målet.

Förbudet mot diskriminering skall gälla när en högskola

1. beslutar om tillträde till högskoleutbildning eller vidtar någon annan åtgärd som har betydelse för tillträdet till utbildningen,
2. beslutar om examination eller gör någon annan bedömning av en studieprestation,
3. beslutar eller gör någon annan liknande bedömning i fråga om
  - tillgodoräknande av utbildning,
  - anstånd med studier eller fortsättning av studier efter studieuppehåll,
  - byte av handledare,
  - indragning av handledare och andra resurser vid forskarutbildning,
  - utbildningsbidrag för doktorander, eller
4. vidtar en ingripande åtgärd mot en student.

Förbudet mot direkt diskriminering skall gälla också när en högskola beslutar om tillträde till högskoleutbildning och under utbildningen, då högskolan genom att göra lokalerna tillgängliga och användbara kan skapa en situation för en person med funktionshinder som är likartad med den för personer utan sådant funktionshinder, om det skäligen kan krävas att högskolan vidtar sådana åtgärder.

En sökande som inte har blivit antagen till en högskoleutbildning, som anordnas av en enskild utbildningsanordnare, skall ha rätt att på begäran få en skriftlig uppgift av utbildningsanordnaren om vilken utbildning och vilka andra meriter den har som blivit antagen.

Det skall ligga på den student eller sökande som anser sig diskriminerad att lägga fram fakta som talar för att det har förekommit ett sådant missgynnande som utgör direkt eller indirekt diskriminering. Därefter övergår bevisbördan på högskolan, som har att visa att missgynnandet saknar samband med könstillhörigheten, den etniska tillhörigheten, den sexuella läggningen eller funktionshindret.

Motion

I motion 2001/02:Kr421 (v) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör komma med förslag till hur de konstnärliga högskoleutbildningarna skall kunna tillmötesgå elever med funktionshinder. Motionärerna menar att det inte kan vara så att talang och förmåga till konstnärligt skapande står i relation till om en person har ett funktionshinder eller ej. Det skall inte råda någon diskriminering av elever med funktionshinder på de konstnärliga högskolorna, betonar de.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att diskrimineringsförbuden i lagförslaget utformats i överensstämmelse med EG-rätten och de definitioner som finns i de arbetsrättsliga lagarna som förbjuder diskriminering. Förbuden omfattar både direkt och indirekt diskriminering. Även i fråga om principen om delad bevisbörda, har de arbetsrättsliga lagarna på området följts. Utskottet anser att det är riktigt att en samordning görs av bestämmelserna på området.

Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet påpeka att den föreslagna lagen om likabehandling av studenter i högskolan självfallet kommer att vara tillämplig på de konstnärliga högskolorna.

Regeringen för i propositionen ett resonemang kring diskriminering på grund av funktionshinder. Om ett funktionshinder inte påverkar de sakliga förutsättningarna för utbildningen och den funktionshindrade studenten och andra icke funktionshindrade studenter deltar i samma utbildning och i övrigt är jämförbara föreligger en likartad situation. Ett missgynnande av den funktionshindrade studenten kan i sådant fall utgöra diskriminering. Inverkar däremot funktionshindret menligt på de sakliga förutsättningarna för utbildningen föreligger inte en likartad situation och därmed inte heller diskriminering.

Som framgått av redogörelsen för regeringens lagförslag i detta avsnitt skall förbudet mot direkt diskriminering på grund av funktionshinder gälla även då en högskola kan göra lokalerna tillgängliga och användbara, om det skäligen kan krävas att högskolan vidtar sådana åtgärder.

Utskottet anser att motionsyrkandet är tillgodosett med det föreliggande lagförslaget. Riksdagen bör avslå yrkandet.

Trakasserier

Propositionen

Enligt 1 kap. 9 § högskoleförordningen (1993:100) och 1 kap. 5 a § förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet har högskolorna en skyldighet att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon student utsätts för sexuella trakasserier. Bestämmelser om att förebygga och förhindra sexuella trakasserier, och därjämte trakasserier på grund av etnisk tillhörighet, funktionshinder och sexuell läggning, finns också i de arbetsrättsliga lagarna.

Regeringen föreslår att skyldigheten att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon student utsätts för trakasserier regleras i den nya lagen och att den skall omfatta sexuella trakasserier, etniska trakasserier, trakasserier på grund av sexuell läggning och trakasserier på grund av funktionshinder.

Någon begränsning av högskolornas skyldighet med avseende på vem som uppträder som trakasserande skall inte ställas upp. Högskolornas skyldighet att vidta förebyggande och förhindrande åtgärder skall omfatta exempelvis det fallet att en student trakasserar en annan student. Det kan enligt regeringens också vara fråga om att en lärare eller någon annan anställd trakasserar en

student. Skyldigheten skall också ta sikte på konsulter och andra som högskolorna anlitar i sin verksamhet. Vidare skall skyldigheten gälla när en student genomför en arbetsplatsförlagd praktik inom ramen för högskolestudier. I definitionerna av de olika formerna av trakasserier ligger att uppträdandet skall vara ovälkommet genom att det ställs upp ett krav på att studentens integritet skall "kränkas".

Skyldigheten för varje högskola att upprätta en årlig plan över de åtgärder som behövs för att främja likabehandling skall också omfatta åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra trakasserier.

Regeringen anser att en uttrycklig bestämmelse skall införas i den nya lagen om att en högskola skall vara skyldig att utreda omständigheterna kring uppgivna trakasserier. I förekommande fall skall högskolan vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier. Denna utrednings- och åtgärdsskyldighet skall vara skadeståndssanktionerad. Liksom i fråga om en högskolas skyldighet att förebygga och förhindra att en student blir utsatt för trakasserier, skall det inte ställas upp någon begränsning av högskolans skyldighet att utreda och vidta åtgärder med avseende på vem som uppträder trakasserande.

Disciplinära åtgärder i form av varning och avstängning bör kunna vidtas mot studenter som utsätter någon annan student eller en arbetstagare för sexuella trakasserier, etniska trakasserier, trakasserier på grund av sexuell läggning och trakasserier på grund av funktionshinder. Ärenden om disciplinära åtgärder handläggs i regel av en disciplinnämnd. Ett beslut om avstängning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt regeringens bedömning bör regeln om delad bevisbörda inte tillämpas på disciplinförfaranden, eftersom det åligger en nämnd eller domstol att utreda fakta i målet.

Högskolelagens och högskoleförordningens bestämmelser om disciplinära åtgärder och om avskiljande är tillämpliga endast i fråga om studenter vid statliga högskolor. Regeringen föreslår inte någon utvidgning av bestämmelsernas tillämpningsområde. Denna fråga tas upp i avsnittet om överklagande.

Motion

Enligt motion 2001/02:A211 (kd) visar undersökningar vid universitet och högskolor att oroväckande många av de kvinnliga studenterna har varit utsatta för någon form av sexuella trakasserier. I motionen, som väcktes innan den nu aktuella propositionen lades fram för riksdagen, begär motionärerna att jämställdhetsregler efter förebild av jämställdhetslagen skall införas i högskoleförordningen (yrk. 17). Det bör ses som en självklarhet, anför de, att studenterna skall åtnjuta samma rättsliga skydd som de anställda vid högskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inga invändningar mot vad regeringen anför i fråga om lagregleringen av högskolornas skyldighet att förebygga och förhindra trakasserier samt utreda och vidta åtgärder mot trakasserier. Utskottet föreslår att motion

2001/02:A211 yrkande 17 avslås av riksdagen, då motionsyrkandet måste anses vara tillgodosett.

Repressalier

Propositionen

Regeringen föreslår att det i lagen införs en bestämmelse som innebär att en högskola inte får utsätta en student eller en sökande för repressalier på grund av att han eller hon har anmält högskolan för diskriminering eller medverkat i en utredning enligt lagen. Det förbjudna förfarandet, repressalierna, avser inte bara ett handlande från högskolans sida utan tar sikte också på situationer där högskolan låter bli att handla. Det förbjudna förfarandet skall vara till nackdel för studenten eller den sökande och kan exempelvis vara att studenten får en ofördelaktig behandling i undervisningen. Högskolans ansvar skall innefatta den som på högskolans vägnar kan fatta beslut om en student eller en sökande eller kan vidta ingripande åtgärder mot honom eller henne.

Utskottets ställningstagande

Utskottet – som konstaterar att de arbetsrättsliga lagarna innehåller bestämmelser om förbud mot repressalier – har inget att erinra mot regeringens förslag.

Skadestånd

Propositionen

Staten, en kommun eller ett landsting som är huvudman för en högskola och en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina skall enligt regeringens förslag vara skyldig att betala allmänt skadestånd för den kränkning som en student eller en sökande har blivit utsatt för genom att högskolan har åsidosatt

- skyldigheten att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier mot studenter,
- förbuden mot direkt och indirekt diskriminering av studenter eller sökande, eller
- förbudet mot att utsätta studenter eller sökande för repressalier.

Regeringen lämnar i propositionen vissa uppgifter till ledning för hur skadeståndets storlek kan beräknas utifrån bl.a. diskrimineringens eller repressaliernas art och omfattning. Om det är skäligt skall skadeståndet kunna sättas ned eller helt falla bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att skadestånd skall utgå i form av allmänt eller ideellt skadestånd för den kränkning som t.ex. en diskriminering

har inneburit för en student eller en sökande. Ett skadestånd har den dubbla funktionen att det skall avhålla från överträdelse samtidigt som det skall ge kompensation åt den som drabbats. Även de arbetsrättsliga lagarna föreskriver skadestånd som påföljd vid överträdelse av bl.a. diskrimineringsförbudet.

Överklagande

Propositionen

Enligt lagförslaget skall ett beslut av ett universitet eller en högskola med staten, en kommun eller ett landsting som huvudman få överklagas till Överklagandenämnden för högskolan på den grunden att beslutet strider mot något av diskrimineringsförbudet eller förbudet mot repressalier. Om överklagandenämnden finner att beslutet strider mot något av förbudet och detta kan antas ha inverkat på utgången, skall det överklagade beslutet undanröjas och ärendet, om det behövs, visas åter till universitetet eller högskolan för ny prövning. Ett sådant beslut skall inte få överklagas.

Om ett beslut kan överklagas enligt någon annan författning, skall överklagande i stället ske i den där föreskrivna ordningen.

Rätten att överklaga ett beslut skall enbart ta sikte på en offentlig högskolas beslut i egentlig bemärkelse och inte på någon annan typ av åtgärd eller faktiskt handlande som i och för sig kan innebära att lagens förbud åsidosätts. Den sanktion som i det senare fallet står till buds är skadestånd.

Ett beslut av en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina skall inte kunna överklagas eller förklaras ogiltigt.

Motion

I motion 2001/02:Ub6 yrkande 3 har Kristdemokraterna invändningar mot att bestämmelserna om disciplinära åtgärder och överklagande enligt lagförslaget skall vara tillämpliga endast i fråga om studenter vid offentliga högskolor. Även om det är svårigheter med att i offentligrättslig ordning reglera enskilda utbildningsanordnarens förhållande till studenter, hade det varit bättre att likalydande bestämmelser också vunnit tillämpning vid högskolor med enskilda huvudmän, framhåller de.

Utskottets ställningstagande

När det gäller enskilda utbildningsanordnare grundar sig förhållandet mellan en student eller en sökande och utbildningsanordnaren på en avtalsrättslig relation. Detta utgör dock inte något hinder för att låta enskilda rättssubjekts beslut rörande offentliga förvaltningsuppgifter som de har anförtrots genom lag överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Förfarandet kring överklagandet vad gäller överklagandetid

m.m. regleras i sådana fall i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter.

I propositionen redovisas att regeringen emellertid i andra sammanhang ansett att det inte är lämpligt att reglera förhållandet mellan en student eller en sökande och en enskild utbildningsanordnare i offentligrättslig ordning. Exempelvis regleras inte frågor om avskiljande och disciplinära åtgärder vad avser studenter hos enskilda utbildningsanordnare. Vidare kan inte en enskild utbildningsanordnares beslut överklagas enligt bestämmelserna i högskoleförordningen och förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet. I relationen mellan en enskild utbildningsanordnare och en student är parterna hänvisade till att föra talan i civilrättslig ordning. Regeringen anser att relationen mellan en student eller en sökande och en enskild utbildningsanordnare även enligt den nya lagen skall regleras civilrättsligt.

I lagrådsremissen föreslogs att ett beslut av en enskild utbildningsanordnare, som innebär att en högskola handlar i strid mot något av förbuden mot diskriminering eller förbudet mot repressalier, skulle kunna förklaras ogiltigt av allmän domstol på talan av den student eller den sökande som beslutet angår. Lagrådet ansåg dock att ett domstolsavgörande om ogiltigförklaring av ett beslut som innebär överträdelse av lagens förbud inte leder till annan praktisk konsekvens än att utbildningsanordnaren skall företa en ny prövning av ärendet med beaktande av ogiltighetsförklaringen. Enligt Lagrådet kunde ifrågasättas om inte skadeståndspåföljd skulle vara ett tillräckligt remedium såväl för att förebygga enskilda utbildningsanordnares överträdelser av förbuden som för att tillgodose en förfördelad students eller sökandes intresse av kompensation för den kränkning denne utsatts för.

Bestämmelsen om ogiltighetsförklaring har utgått ur det föreliggande lagförslaget av de skäl som Lagrådet angett. För det fall att en skadeståndssanktion skulle visa sig otillräcklig, bör enligt regeringen frågan om införande av en bestämmelse om ogiltighetsförklaring på nytt övervägas.

Utskottet anser inte att det finns skäl att nu införa en ordning där enskilda utbildningsanordnares beslut kan överklagas. Som framgår av följande avsnitt föreslås att de särskilda ombudsmännen som har att verka för att förhindra diskriminering skall utöva tillsyn över efterlevnaden av den nya lagen. Utskottet utgår från att ombudsmännen i sin tillsyn kommer att bidra till att samförståndslösningar kan uppnås. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 2001/02:Ub6 yrkande 3.

Tillsyn och rätt att föra talan

Propositionen

Regeringen föreslår att Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) respektive Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) skall utöva tillsyn över lagens efterlevnad inom sitt respektive ansvarsområde.

Ombudsmännen skall få rätt att som part föra talan i mål om skadestånd för brott mot den nya lagen.

Utskottets ställningstagande

Tillsynen över de arbetsrättsliga lagarna mot diskriminering utövas av bl.a. de fyra ombudsmännen. De skall redan i dag verka för att sådan diskriminering som avses enligt den nu föreslagna lagen inte förekommer. Utskottet finner det riktigt att ombudsmännen skall svara för tillsynen även enligt den nya lagen, föra talan i tvister för en enskild student eller sökande samt i övrigt ha en opinionsbildande och rådgivande roll.

Rättegången m.m.

Propositionen

Enligt regeringens förslag skall mål om skadestånd enligt lagen om likabehandling av studenter i högskolan handläggas enligt vad som är föreskrivet i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål där förlikning om saken är tillåten. Det kan dock förordnas att vardera parten skall bära sin rättegångskostnad, om den part som förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

En talan i mål om skadestånd skall enligt förslaget väckas inom två år efter det att den påtalade handlingen företogs eller en skyldighet senast skulle ha fullgjorts.

För det fall att JämO, DO, HomO eller HO för en students eller en sökandes talan är ombudsmannen att betrakta som part i rättegången.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag.

Antagande av lag om likabehandling av studenter i högskolan

Av det föregående har framgått att utskottet inte har någon erinran mot de delar av förslaget till lag om likabehandling av studenter i högskolan som där berörts. Utskottet har inte heller någon erinran mot lagförslaget i övrigt. Riksdagen bör alltså anta regeringens förslag till lag om likabehandling av studenter i högskolan. Lagen bör träda i kraft den 1 mars 2002.

Anknytande lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100), lag om ändring i högskolelagen (1992:1434), lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen, samt lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering. Samtliga lagändringar bör träda i kraft den 1 mars 2002.

Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Hänvisningen i 9 kap. 20 § sekretesslagen till lagen om likabehandling av studenter i högskolan innebär att samma möjligheter till förhandling inom stängda dörrar och annan sekretess för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden som i arbetsrättsliga rättegångar ges i tvister enligt den nya lagen.

Ändringen i 9 kap. 21 § innebär att sekretess gäller i ärenden hos Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning enligt den nya lagen för uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen.

Förslagen till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) och lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina

Regeringen föreslår att nya paragrafer införs i respektive lag, vari hänvisas till lagen om likabehandling av studenter i högskolan.

U t s k o t t e t anser att regeringens förslag till lagändringar bör antas av riksdagen.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen

En hänvisning görs till lagen om likabehandling av studenter i högskolan. Denna innebär att Handikappombudsmannen skall se till att lagen följs och att ombudsmannen äger rätt att för en student eller sökande föra talan i tvister angående tillämpningen av lagen.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen om Handikappombudsmannen.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Förslaget till lagändring innebär att Ombudsmannen mot etnisk diskriminering skall utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen om likabehandling av studenter i högskolan.

U t s k o t t e t tillstyrker att riksdagen antar regeringens förslag till lagändring.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – m

av Beatrice Ask (m), Per Bill (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub7 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2001/02:A227 yrkande 6.

Ställningstagande

Vi har under flera år hävdad att en generell *samordnad lagstiftning mot diskriminering* vore det mest ändamålsenliga. Regeringen har också tidigare bedömt att tiden nu är mogen att överväga en sammanslagning av diskrimineringslagstiftningen. Det är därför något förvånande att regeringen inte inväntat arbetet med ett samordnat förslag, utan föreslår en lag avseende högskolan. I avvaktan på beredning och förslag som innebär att samma skydd mot diskriminering kan gälla oavsett var i livet man befinner sig, biträder vi emellertid regeringens nu framlagda förslag om likabehandling av studenter i högskolan.

Vi föreslår att lagen om likabehandling av studenter i högskolan och universitetens och högskolornas arbete med anledning av denna följs upp och utvärderas efter tre år, om lagen inte dessförinnan ersatts av en samordnad lagstiftning mot diskriminering.

Vad vi här har anfört om fortsatt arbete för en samordnad diskrimineringslagstiftning samt uppföljning och utvärdering av föreslagen speciallagstiftning bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub7 yrkandena 1 och 2.

2. Utvidgad definition av begreppet studenter i högskolan, m.m. (punkterna 2 och 6) – kd

av Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 2 och 6 borde ha följande lydelse:

2. Utvidgad definition av begreppet studenter i högskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub6 yrkande 1.

6. Disciplinära åtgärder och överklaganden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub6 yrkande 3.

Ställningstagande

En svaghet i den föreslagna lagen om likabehandling av studenter i högskolan är enligt vår mening att denna endast skall gälla för studenter i grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning. Det innebär t.ex. att varken studenter i uppdragsutbildning eller basårsstudenter omfattas av lagens skydd mot diskriminering. Båda dessa senare grupper av studenter är viktiga om man ser till det livslånga lärandet. Vi anser att lagen skall gälla för alla grupper av **studenter i högskolan**. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2001/02:Ub6 yrkande 1 tillkännage för regeringen som sin mening.

I propositionen anges att lagförslagens bestämmelser om **disciplinära åtgärder och överklaganden** är tillämpliga endast i fråga om studenter vid offentliga högskolor. Även om det är svårigheter med att i offentlighetsordning reglera enskilda utbildningsanordnares förhållande till studenter, hade det varit bättre att likalydande bestämmelser också vunnit tillämpning vid högskolor med enskilda huvudmän. Vi anser att det är olyckligt att det blir skillnader i fråga om rättsskyddet för studenter, beroende på om studenten studerar vid en offentlig eller en enskild högskola. Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub6 yrkande 3.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – c

av Sofia Jonsson (c).

Jag biträder regeringens förslag men anser att det är angeläget att lagstiftningen mot diskriminering på sikt samordnas i en enda lag som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. I dag har vi skilda lagstiftningar för att skydda mot diskriminering i arbetslivet beroende på om det är diskriminering på grund av kön, etnicitet eller homosexualitet. Med en sammanhållen lagstiftning som också gäller utanför arbetslivet är det möjligt att ställa krav på en större del av samhällslivet som även omfattar studenter inom högskolan. Med en sammanhållen lagstiftning kan även de fem (DO, JämO, HomO, HO, BO) ombudsmannafunktionerna samordnas.

2. Samordnad lagstiftning mot diskriminering, m.m. (punkt 1) – fp

av Ulf Nilsson (fp).

Jag har inget att erinra mot det nu framlagda lagförslaget men anser att det är viktigt att en samordning genomförs framöver av all lagstiftning mot diskriminering. Enligt min mening bör en samordnad lagstiftning omfatta alla studenter inom högskolan och alla former av utbildningar inom högskolan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:27 Likabehandling av studenter i högskolan föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om likabehandling av studenter i högskolan,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
3. lag om ändring i högskolelagen (1992:1434),
4. lag om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina,
5. lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen,
6. lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.

Lagförslagen finns i *bilaga 2* till detta betänkande.

Motioner

Följdmotioner

2001/02:Ub6 av Yvonne Andersson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagen skall gälla alla grupper av studenter i högskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om högskolornas planmässiga arbete mot diskriminering och trakasserier.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om disciplinära åtgärder och överklaganden.

2001/02:Ub7 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett fortsatt arbete för en samordnad diskrimineringslagstiftning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppföljning och utvärdering av föreslagen speciallagstiftning för likabehandling av studenter i högskolan.

Motioner från allmänna motionstiden

2001/02:Kr421 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undersöka behoven samt komma med förslag till hur de konstnärliga högskoleutbildningarna skall kunna tillmötesgå elever med funktionshinder.

2001/02:A211 av Maria Larsson m.fl. (kd):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en jämställdhetslagstiftning införs i högskoleförordningen.

2001/02:A227 av Magnus Jacobsson m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om en samlad lagstiftning kring diskriminering i studielivet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om likabehandling av studenter i högskolan

2. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

3. Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

4. Förslag till lag om ändring i lagen (1993:792) om
tillstånd att utfärda vissa examina

5. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen

6. Förslag till lag om ändring i lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering